

Szellem a fazékból - Az indus sütemény

2012 szeptember 16. Flag

Szöveg méret

90

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Értékelés kiválasztása
értékelve

Még nincs

Mérték

"Uff!" - szólt a néma indiánus, és bekapta a habos süteményt. János bácsi meg csak bámult, mint a csatában.

Az indiánér legendáját feltehet?en Zsemley Oszkár alapozta meg 1940-ben A magyar süt?-, cukrász- és

mézeskalácsos ipar története című könyvében. A szerző szerint Pálffy Ferdinánd gróf, aki a mágnessok többségéhez hasonlóan Bécsben lebzelt, és magyarországi birtokainak jövedelmét a császárvárosban kártyázta el, a XIX. század első felében a Theater an der Wien intendánsa lett. "Érdekelték a színházi újdonságok, így értesült arról, hogy egy indián artista járja Európa metropoliszait, s mindenütt meghódítja a közönséget csodás mutatóványaival. Sikerült is a művészt néhány napi bécsi vendégszereplésre leszerződtenie. Ennek öröme a gróf magához rendelte szakácsát, s meghagyta neki, hogy az első előadás estéjére találjon ki valami olyan édességet, amelynek a színe hasonlít az indián művész arcberéhez." Ekkor eszelte ki a szakács az indián fánkot. A tejszínnel töltött, csokoládémázzal bevont öklömnyi piskótagolyó annyira ízlett a publikumnak, hogy másnap egész Bécs a cukrászdákat rohamozta és az "indiáner" nevű újdonságot követelte.

A legenda számos változatban kering. Az eset sokak szerint 1810-ben történt. Mások 1834-re teszik a dátumot. A Stop nevű internetes újság tudni véli, hogy a hazardőr gróf 1913-ban "megvásárolta a színházat", s akkor osztogatta szét a szekérdereknyi tejszínes fánkot. Ami módfelett furfangos vétel lehetett, hiszen erdődi Pálffy Ferdinánd 1840-ben már elhalálozott. Amit biztosan tudni lehet, a következő. A Theater an der Wien (és két másik udvari színház) irányítását 1807-ben vette át a "Gesellschaft der Kavaliers". A főúri konzorcium tagja volt (Pálffy mellett) többek közt Esterházy Miklós és Schwarzenberg herceg, Zichy István és Lodron gróf, valamint a Haydn- és Beethoven-rajongásáról közismert Lobkowitz herceg. A színházi évkönyvek tanúsága szerint 1811 februárjától váltakozva hol Lobkowitz herceg, hol Pálffy gróf töltötte be az "udvari direktor" tisztségét egészen 1826-ig. Meglepő módon akkor az egész társaságot leváltották.

Titokzatos a művész kiléte is. A magyar források azt állítják, hogy indián volt. Apacs törzsfőnök, mint Geronimo. Esetleg mesterlövész. Amerikai artista. De hát miért szerepeltek volna a bécsi zenés színházban csirikava, mohikán indiánok? Sokkal életszerűbb, hogy az indiáner nem indián volt, hanem indiai. Ha belelapozunk a korabeli osztrák újságokba, olvashatjuk, hogy az 1810-es évek elején ellepték Bécset a hindu mutatóvanyosok, kardnyelők és kötél-táncosok, akik "indianernek" nevezték magukat, hiszen németül az "indianer" hindut jelent. Kolumbusz Kristóf is csak azért nevezte Amerika szlakóit indiánoknak, mert azt hitte, India keleti partjait fedezte fel. A helybeliek lukajoknak hívták magukat. Az Indianerkrapfen tehát nem indiánert jelent, hanem indus fánkot.

Ezért is komikus, hogy az "SOS Mitmensch" emberjogi szervezet tiltakozik az indiáner, valamint bécsi változatainak elnevezése ellen. Szerintük a "Mohr im Hemd" (mór ingben), illetve a "Mohrenkopf" (mórfej) nevű sütemények sértik a fekete-arab kisebbség méltóságát. Pedig a cukrász csak Verdi zenéje előtt akart tisztelegni. A bécsi operaházban 1888-ban mutatták be az Othellót, s a velencei mór annyira divatba jött, hogy még máktortát is elneveztek róla.

Bele sem merünk gondolni, mi történne, ha a bécsi emberjogi harcosok (valamint a Négy Mancs állatvédő szervezet tagjai) megtudnák, hogy mi a cigányokról pecsenyét, a négerekről csókot neveztünk el. Bár ahogy kezdem kiismerni gondolkodásmódjuk indítékait, gyanítom, hogy a Hitlerszalonna, a Kádár-kolbász és a cseh-pimasz kifejezések ellen nem lenne semmi kifogásuk.

Vinkó József - hetivalasz.hu

Ajánló